

A szaktanári portfólió tartalma és elkészítésének követelményei

1. A tanári portfólió fogalma, célja és jellemzői

A portfólió a szaktanárjelölt munkáiból összeállított gyűjtemény, amelynek célja, hogy bemutassa készítőjének fejlődését, szakmai tanulási útját és eredményeit a szaktanárrá válás folyamatában. A portfólió készítője állítja össze a *beválogatott munkák gyűjteményét, megmutatja azok beválogatásának okait, és az önreflexiókon keresztül végigvezet saját tanulási folyamatán*, így értékeli önmaga teljesítményét, munkái, valamint az oktatóktól vagy a hallgatótársaktól kapott reflexiók tükrében.

A portfólió ún. értékelési portfólió, amely lehetővé teszi, hogy a 8/2013. (I.30.) EMMI-rendeletben meghatározott kompetenciák mentén a hallgató tanulási eredményeit, fejlődését holisztikusan, a kiválasztott dokumentum segítségével értékeljék.

Mivel a szakmai tanulás akár a képzésen túli tapasztalatokból is építkezhet, a portfóliónak része lehet a hallgató pedagógusi gyakorlata során keletkezett dokumentum is, azonban – ebben az esetben is – a portfólió fő fókuszában a képzés során bejárt fejlődési, tanulási út bemutatása van.

2. A tanári portfólió jogszabályi háttere

A 8/2013. (I.30.) EMMI-rendelet 9.3. pontja értelmében az 1.§ a)-d) pontja szerinti tanárképzésben a záróvizsga része a képzés során készült, a tanárjelölt felkészülését, saját fejlődését értékelő dokumentumgyűjtemény, portfólió, amely a tapasztalatok neveléstudományi szempontú, tudományos alaposságú bemutatása, elemzése és értékelése. Bizonyítja, hogy a hallgató képes önreflexióra, a képzés különböző területein elsajátított tudását integrálni és alkalmazni, a munkája szempontjából meghatározó tudományos, szakirodalmi eredményeket, továbbá a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.

3. A portfóliókészítés támogatása és a dokumentumok alaptípusai

A szaktanári képzés lezárásaként készülő portfólió a tanári kompetenciák köré szerveződik, amelynek célja, hogy a szaktanári tudást és felkészültséget a kompetenciákhoz kapcsolódó, válogatott munkákon és kísérő reflexiókon keresztül mutassa be. A portfólióban tehát alapvetően kétféle dokumentum kap helyet:

- a szaktanári felkészülés, a képzés során keletkezett munkák, és
- az ezeket kísérő reflexiók.

A portfólióban az egyetemi képzés során keletkezett munkái közül válogathat olyan produktumokat, amelyek a tanári kompetenciák fejlődése szempontjából kiemelt jelentőségűek.

A válogatott munkákhoz kapcsolódó reflexiók a portfólió kötelező elemei. Ezek egyrészt az egyes dokumentumokhoz kapcsolódó értelmező, értékelő önreflexiók (*kísérő reflexiók*), amelyek az adott munka saját tanulási úthoz kötődő elemzése, másrészt szintén a portfólióba kerül egy összegző reflexió is (*záró reflexió*), a képzés során a szakon elért eredményekről, fejlesztendő területekről, a további szakmai célokról. A reflexiók célja a kompetenciák fejlődésének a bemutatása.

Az idegen nyelvi képzések esetében a képzés során keletkezett munkák lehetnek idegen nyelvűek. A reflexiók nyelve magyar.

A portfólió készítése során készítőjének a tanári kompetenciák közül kiemelten 3–4, választott kompetenciaterületre kell fókuszálnia. A választott kompetenciaterületek lesznek tehát a szaktanári portfólió fő rendszerezői. Az egyes kompetenciaterületek fejlődésének, a szakmai út bemutatásának támogatására optimálisan 5–7 dokumentum kerül a portfólióba. A portfólió tehát a választott 3–4 kompetenciaterület köré épül úgy, hogy a választás során a két alábbi csoport mindegyikéből legalább egyet tartalmaznia kell:

- a tanítási-tanulási folyamat támogatásához kiemelten (közvetlenül) kapcsolódó kompetenciák,
- a tanítási-tanulási folyamat szereplői, partnerei megismeréséhez, támogatásához közvetlenül) kapcsolódó kompetenciák.

TANULÁSI-TANÍTÁSI FOLYAMAT TÁMOGATÁSA

TANÍTÁSI-TANULÁSI FOLYAMAT SZEREPLŐI, PARTNEREI

☐ 3. A szak módszertani és a szaktárgyi tudás

☐ 1. A tanuló személyiségének fejlesztése, az egyéni bánásmód érvényesítése

☐ 4. A pedagógiai folyamat tervezése

☐ 2. A tanulói csoportok, közösségek alakulásának segítése, fejlesztése

☐ 5. A tanulás támogatása, szervezése és irányítása

☐ 7. A kommunikáció, a szakmai együttműködés és a pályaidentitás területén

☐ 6. A pedagógiai folyamatok és a tanulók értékelése

☐ 8. Autonómia és felelősségvállalás

A kísérő reflexiók célja, hogy a válogatott munkák elemzésével, a tanulási folyamatban betöltött szerepük megmutatásával láthatóvá tegyék az adott kompetenciához kapcsolódó fejlődést. A záró reflexió a választott kompetenciaterületekhez kapcsolódóan egy átfogó, a képzés során bejárt szakmai utat holisztikusan elemző, a pedagógiai nézeteket, szakmai fejlődési célokat és jövőképet a kiemelt kompetenciákhoz kapcsolódóan megmutató munka.

4. A tanári portfólió benyújtása

A portfóliót elektronikus formában kell benyújtania a hallgatónak a moodle erre kialakított felületén május 15. vagy december 15-ikéig.

A portfólióba eredetiségi nyilatkozatot kell csatolni.

5. A portfólió formai követelményei

A portfóliónak formai követelménye nincs. Ugyanakkor tartalmazzon tartalomjegyzéket és a bemutatott kompetenciák listáját, valamint világosan különüljenek el a különböző típusú szövegek (dokumentumok, reflexiók).

Levélcím: 8200 Veszprém, Egyetem u. 10.
8210 Veszprém, Pf.: 1158.
Tel.: (88) 623-712
E-mail:
szabo.andrea@htk.uni-pannon.hu
szentgyorgyi.szilard@htk.uni-pannon.hu

A portfólió elkészítésekor fokozottan ügyeljenek a személyes adatok védelméről szóló előírások betartására, így a dokumentumokban senki sem lehet azonosítható sem névvel, sem arccal, kivéve az érintett vagy gondviselője kifejezett hozzájárulásával. Az egyetemi kurzusokon készült munkákon a szerző és az oktató neve is szerepelhet.

6. A szaktanári portfólió bírálata

A portfóliót egy előzetesen felkért bíráló értékeli szövegesen és érdemjeggyel is. Az értékelés általános szempontjai a következők:

- a portfólió bemutatja és igazolja-e szerzőjének tanári fejlődését,
- a portfólióba válogatott munkák mennyiben reprezentálják a választott kompetenciaterületeket,
- a válogatott dokumentumok elemzését szakmai tudatosság, koherencia jellemzi-e.

A fenti szempontok alapján a bíráló részpontszámokat és rövid szöveges indoklást is ad a hallgató munkájáról. A bíráló két kérdést is megfogalmaz a hallgató számára, amelyeket a záróvizsgán kell megválaszolnia.

7. A portfólió véde

A portfólió véde a szaktanári záróvizsga része.

A vizsga a portfólió alapján megfogalmazható szakmai tanulságok, a bírálatban megfogalmazott erősségek, hiányosságok és szakmai dilemmák mentén történik. A portfólió védekor szakmai beszélgetésre kerül sor. A portfólióhoz kapcsolódó kérdések és dilemmák bemutatására a hallgatónak kb. 8 perc áll rendelkezésére, prezentáció formájában.

A véde során a portfólió bírálatában megfogalmazott kérdésekre a releváns szakirodalomra épülő szakmai válaszokat várunk el.

A véde során a bizottság olyan kérdéseket is megfogalmazhat, amelyek lehetőséget adnak a jelölt tanári kompetenciákban rögzített szakmai tudásának (ismeret, képesség, attitűd) komplex értékelésére.

Veszprém, 2024. március 13.

Dr. Szabó Andrea
egyetemi docens
szakvezető

Dr. Szentgyörgyi Szilárd
intézetigazgató egyetemi docens